

Posudek bakalářské práce:

Michal MORAWETZ, *Krankengeschichte Jiřího Františka Buquoye. Popis nemoci jako pramen osobní povahy.*

Filozofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2012, 74 stran.

Prameny osobní povahy, označované v poslední době jako „Ego-dokumenty“, které se těší postupně vzrůstajícímu zájmu kritické historiografie, ať už zahraniční nebo domácí, zahrnují dosti široké spektrum různých dokumentů, objevujících se v raném novověku a majících nejčastěji charakter deníků, pamětí či korespondence. S postupem doby narůstá nejen množství, ale i typová různorodost těchto pramenů, současně však, i v souvislosti s rozvojem individuality a jejího uvědomování si a se vzrůstající mírou sebeidentifikace či sebeprezentace, se více či méně rozvíjí i způsob vyjádření a narůstá i otevřenost a výpovědní hodnota těchto písemností. Zatímco raně novověké „ego-dokumenty“ tak mají většinou standardní podobu, ovlivněnou i autocenzurou a dobovým nazíráním, pozdější materiály tohoto typu mohou udivovat a překvapovat svou otevřeností. To platí také pro do jisté míry pozoruhodný text Jiřího Františka Buquoye (1781 - 1851), nazvaný jednoduše „Krankengeschichte“, který si za téma své práce vybral Michal Morawetz, jemuž osobnost autora a jeho další práce nejsou neznámé a již se jimi zabýval.

Text bakalářské práce tvoří čtyři základní kapitoly, které jsou dále členěny. V rozsáhlé úvodní kapitole (s. 8 - 23) se M. Morawetz věnuje vymezení pramene, resp. nejprve přibližuje terminologické otázky týkající se tohoto typu dokumentů (Ego-dokumenty, Selbsteugnisse, prameny osobní povahy), přičemž je pro něho samozřejmá znalost i využití relevantní zahraniční literatury, aby posléze na základě popisu a pečlivé analýzy dospěl k přesnější charakteristice zkoumaného textu, který podle něho vykazuje současně formu autobiografie i deníku (s. 12). V dalších podkapitolách se pak jednak zamýšlí – na základě dosavadních zpracování a příkladů různých osob (včetně např. J. W. Goetheho) - nad reflexí zdravotního stavu především na přelomu 18. a 19. století (i v porovnání s počátkem raného novověku, zejména na příkladu známé a publikované *Sarmacie* Jana Zajíce z Házmburka), jednak přináší přehled dosavadního již dlouhodobého historiografického zájmu o osobnost původce zkoumaného textu, tj. Jiřího Františka Buquoye, který má vzhledem k jeho různorodým aktivitám i výrazně internacionální a interdisciplinární charakter.

Samotné osobnosti autora „Krankengeschichte“ je věnována následující kapitola (s. 24 – 36), pojednávající jak o výchově, vzdělání a rodinném zázemí, tak o veřejné a odborné činnosti až do roku 1812, tedy do doby, kdy tehdy třicetiletý Buquoy sepsal svůj text.

Třetí, relativně krátká kapitola bakalářské práce (s. 37 - 43), se zabývá již vlastním textem „Krankengeschichte“ a student se v ní zamýšlí nad možnostmi jeho využití a interpretace, a to ze tří hledisek: v širším kontextu z hlediska dějin lékařství (kde přináší i přehled Buquoyem používaných léčebných prostředků a jejich použití), v užším kontextu pak s ohledem na biografii jejího autora (s připojením přehledu vychovatelů, jimž Buquoy přikládal nemalý význam), stručně i z hlediska dějin každodennosti. Ocenění si zaslouží sice krátká, ale podnětná pasáž zamýšlející se nad otázkou, zda je text možno považovat za odraz dobové mentality či autorova myšlení, a završená konstatováním, že se jedná o „propojení dobové sentimentální mentality, pečlivé povahy zvědavého vědce a zvýšené obavy o vlastní

zdraví podnícené psychickým stavem“ (s. 43). Poslední kapitola, Závěr (s. 44 – 45), pak již přináší stručné shrnutí zjištěných skutečností.

V bakalářské práci nechybí poměrně rozsáhlý seznam použitých pramenů a literatury (s. 46 – 51), seznam zkratk (s. 52 – 53) ani seznam tabulek začleněných do textu (s. 54) a celou práci doplňují vhodně zvolené přílohy, především kvalitně připravená kritická edice analyzovaného textu (s. 58 - 65), odpovídající zásadám zpřístupňování těchto textů a doplněná jeho rozbořem i ediční poznámkou (s. 55 – 57), stejně jako slovníkem méně známých německých výrazů (s. 66). Obrazové přílohy, doprovázené jejich seznamem, pak umožňují bližší seznámení jak s podobou zkoumaného textu, tak jeho autora (s. 67 – 74).

Svou bakalářskou práci vytvořil Michal Morawetz zajímavý příspěvek jak k biografii a poznání osobnosti hraběte Jiřího Buquoye, tak i k problematice ego-dokumentů. Jeho práce se navíc vyznačuje velmi dobrou grafickou i formální úrovní a obsahuje minimum gramatických chyb či jiných formálních nedostatků. Neohromuje sice rozsahem, je psána spíše úspornou a zhuštěnou formou, což ovšem patří mezi její přednosti, a obsahem i úrovní zpracování rozhodně splňuje nároky na tento typ prací. Proto ji ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

Ve Wolfenbüttelu dne 24. srpna 2012

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.